

Stukken voor de Redactie te zenden voor den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA. Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. J. J. E. V. D. THOORN. Amalia van Solmsstraat 80. DEN HAAG.
	Girorekening No. 133660 - UTRECHT	
Bestuur : A. F. H. BUINING, Voorzitter , Hoorst. Hamersveld: G. D. DUURSMA, Leeuwarden. Achter de Hoven 114bis; Den Haag, de Ruyterstraat 18.	Penningmeester. Utrecht, Homerslaan 52.	Mej. J. J. E. V. d. THOORN. Utrecht, Homerslaan 52. M. W. B. VAN OOSTEN.

OVER OPUNTIA CURASSAVICA, O. WENTIANA,
O. ELATIOR EN MAMMILLARIA SIMPLEX

door

Dr. P. Wagenaar Hummelinck.

Het artikel „Over *Cereus repandus*, *Cephalocereus lanuginosus*. *Lemaireocereus griseus* en *Acanthocereus tetragonus*”, in den 20en jaargang van dit tijdschrift (1938, bladz. 1332140, 149-156, 165~ 171), behandelt vier van de acht cactussoorten, welke (met uitzondering van **Melocactus**) op het eiland Curaçao in het wild voorkomen. Thans wordt het tweede viertal op dezelfde wijze beschreven.

Het beschreven materiaal bevindt zich in het Botanisch Museum van de Rijksuniversiteit te Utrecht: een opsomming hiervan vindt men in het „Recueil des Travaux Botaniques Neerlandais”, Vol. XXXV, p. 29, 1938.

Afb. 1, 2 en 6 zijn vervaardigd door fr. M. A r n o l d o te Curaçao. De cliché's van afb. 2 en 5 werden door de Redactie van het „Recueil” in bruikleen afgestaan.

OPUNTIA CURASSAVICA (L.) Mill.

Ficus Indica, s. *Opuntia Curassavica minima*. (teste Boerhaave)
Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.

Ficus Indica, s. *Opuntia minor caulescens*, *Arbusculi in modum, ramis cineritiis spinosissima*. (lit. cit. Kiggelaer 1690, Op. Cur. minor)

Plukenet, 1696, *Almagestum botanicum*, p. 147.

Plukenet, 1696, *Phytographia IV*, tab. 281 fig. 3.

Ficus indica, seu *Opuntia curassavica*, minima.

Indiaansche Vyge of Kleenste curassausche *Opuntia*. (lit. Kiggelaer 1690)
 Commelin, Johan, 1697, Horti medici Amstelod. rariorum
 Plantarum, p. 107, tab. 56. (descriptio)

Opuntia; *Curassavica*; minima, Kiggelaer 1690. (lit. cit. Commelin 1697)
 Boerhaave, 1720, Index alter Plantarum II. p. 82.

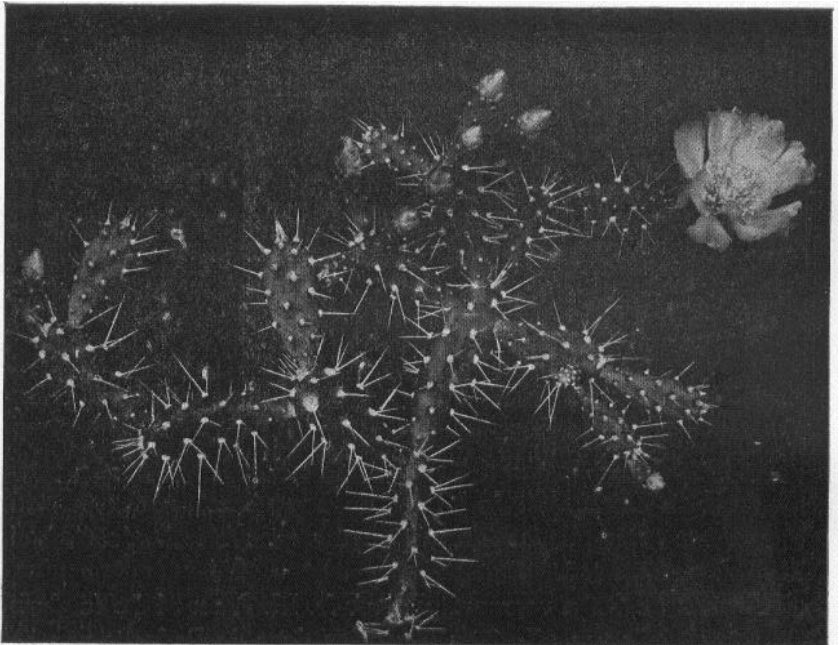
Cactus tereti-compressus articulatus ramosus.

(lit. cit. Boerhaave 1720, Kiggelaer 1690; lit. Commelin 1697)
 Crescit in Curaçao.

Linne. 1737, Hortus Cliffortianus, p. 182.

Cactus tereti-compressus. . . . Linné 1737.

(lit. cit. Boerhaave 1720, Kiggelaer 1690; lit. Commelin 1697)
 van Royen 1740, Florae Leydensis Prodromus, p. 280.

Afb. 1. Bloeiende *Opuntia curassavica*, Curaçao; tak met negen knoppen en één bloem.

Cactus tereti-compressus. . . . Linné 1737.

Wachendorff, 1747, Horti Ultraiectini Index, p. 66.

Cactus tereti-compressus. . . . Linné 1737. (lit. cit. Commelin 1697; Plukenet 1696)
 Linné, 1748, Hortus Upsaliensis, p. 120.

Cactus curassavicus

Cactus articulo-projifer, articulis cylindrico-ventricosus compressis.

(lit. cit. Linné 1737, Commelin 1697, Plukenet 1696; lit. Linné 1748, van Royen 1740)

Habitat in Curaçao.

Linné 1753, Species plantarum, p. 469.

Opuntia (Curassavica) articulis cylindrico-ventricosus, compressis, spinis setaceis: Indian Fig with compressed, cylindrical, bellied joints, and bristly spines. (lit. cit. Commelin 1697)

Miller, 1768, Gardeners Dictionary, ed. 8. (descriptio)

Opuntia curassauica (L.) Mill. Britton et Rose 1919 p. 102, fig. 125; Hummelinck-1936 p. 81, 1 fig.; Amelunxen 1931 p. 14, fig. 9b; Backeberg 1931 p. 66; id. 1931a p. 26; id. 1934; id. 1937 p. 30; Backeberg et Knuth 1936 p. 129; Berger 1929 p. 66; Boldingh 1913 p. 299; id. 1914 p. 81; Britton 1930 p. 226; Hummelinck 1934 p. 152, 161; id. 1938 p. 37, tab. 7b.; Realino 1936 p. 109, 1 fig.; Werdermann 1931 p. 101.

„Kaka die poesjie, Kakie poesjie; Librá” (Cur., Ar.) „Juffrouw” (Bon.)

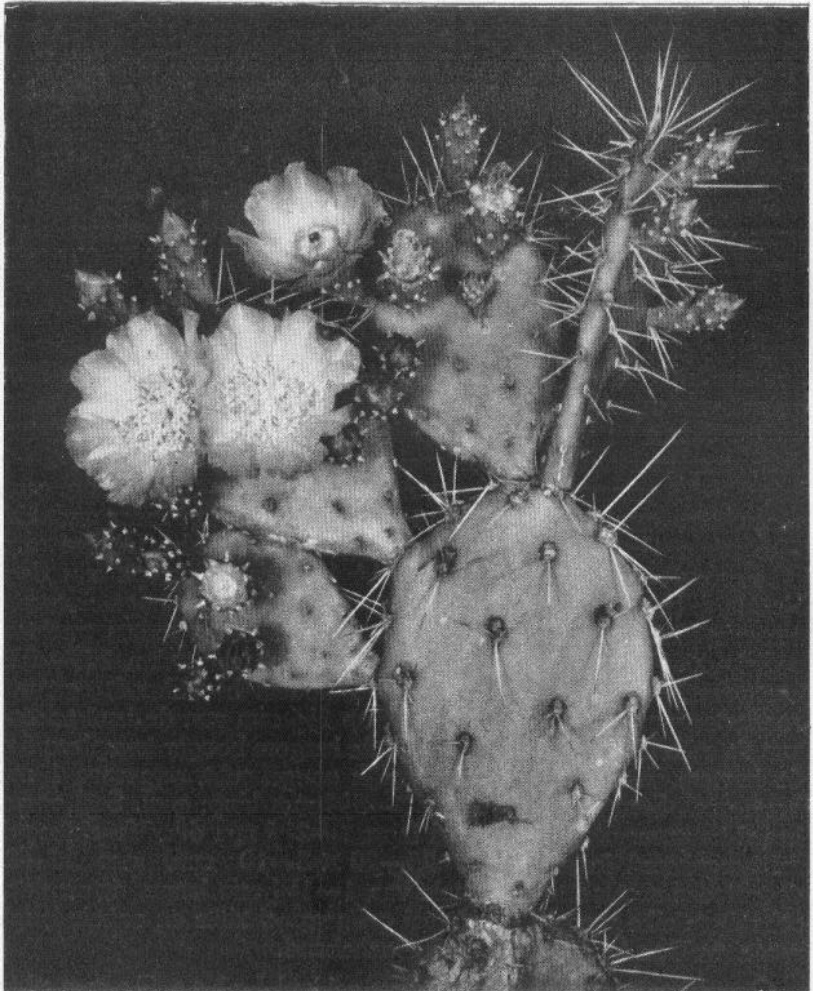
S t e n g e 1 meestal sterk vertakt, liggend of, kruipend, min'. of meer opstijgend, 20~70 cm lang, tot 6 cm hoog, bestaande uit 4-20 leden, Stengelleden eirond, langwerpig of omgekeerd eirond, 'op dwarsdoorsnede langwerpig- of elliptisch, dikvleezig, 3-8.5 cm lang, glad, meestal niet glimmend, lichtgroen tot donkergroen; zeer gemakkelijk loslatend. Areolen. rond of elliptisch, 1.5-3 mm in *doorsnede, eerst op zwak ontwikkelde verhevenheden, welke later geheel verdwijnen, 5-1 cm uit elkaar, doornig, met lange; witte, wollige haren en vele gele glochidiën, in de oksels van zeer kleine, deltavormige blaadjes, welke snel verwelken. Doorns eerst 2-4, later 4-14, priemvormig, recht, afstaand;- tot 2 (~3) cm lang, eerst geelachtig, later grijs of witachtig, soms met min of meer onduidelijke bruine banden en gewoonlijk met een donkerbruinen 'top. B l o e m 4.5-5 cm lang, 14 dekbladen langer dan 1 cm; dagbloeier. Dekbladen breed omgekeerd-driehoekig tot spatelvormig, met een klein spitsje, tot 25 X 15 mm, geel. Bloembodem trechtervormig, 6~7 mm. breed; 4-5 mm diep. Meeldraden 250-300, het geheele oppervlak van den bloembodem bedekkend, met uitzondering van het centrale deel tot op 1.05 mm van de aanhechting van de stijl, Helmdraden 3-6. mm., de langere hooger ingeplant dan de kortere. Helmknoppen beweeglijk aangehecht, ongeveer 1 mm lang; geel. Stempellobben 5~6, 3-3.5 mm lang; geel, Stijl omgekeerd knotsvormig, 10-11 mm lang, 1-2.5 mm dik. Vruchtbeginsel omgekeerd kegelvormig, 25-30 X 8-10 mm, met 12-20 doornlooze areolen in de oksels van 1-1.5 mm lange, driehoekige schubben; elke areool draagt veel gelige glochidiën en enkele lange, witte, wollige haren. V r u c h t onbekend.

Opuntia curassauica bloeit uiterst zelden! J o h a n-C o m m e l i n (1697 p. 108) schreef reeds: „Die dese plante uyt Curacao mede-

gebracht hebben, zeggen, datse aldaar hare bloemen, nog saaden noyt vernomen hebben, en datse vertrouwen, dat dit gewas nog bloem nog zaad komt voort te brengen.”

Een beschrijving van de bloem is eerst in 1936 gegeven.

Op Curaçao, Bonaire en Klein Bonaire komt *Opuntia curassavica* vrij veel voor, Op Aruba is zij gevonden op de Seroe Canashito, aan beiden zijden van het Spaansch Lagoen, op de Baranca Alto en de Isla, bij de Boca Grandi en bij Quadirikiri. Buiten deze eilanden is zij alléén gevonden op het Venezolaansche eiland Tortuga, Hoewel de plant op Aruba, Klein Bonaire en Tortuga uitsluitend op koraalkalken voorkomt is zij toch niet aan een deraelijken bodem

Afb. 2. Bloeiende *Opuntia Wentiana*, Curaçao.

gebonden daar ze op' Curaçao en Bonaire ook op heel andere gesteenten wordt aangetroffen.

Op de Bovenwindsche Eilanden komt een opuntia voor, *O. repens Bello*, welke nauwelijks van *O. curassavica* verschilt.

OPLINTIA WENTIANA Br. et R.

? *Ficus indica*, s. *Opuntia Curassavica minor*, spinosissima, flore luteo. (teste Plukenet 1696)
Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.

***Opuntia wentiana*.**

Plant erect, much branched, 1 to 2 meters high; joints obovate, to elliptic, rather thin, up to 25 cm. long, usually rounded at apex, pale green, slightly glaucous; terminal joints somewhat fragile; leaves small and subulate: spines on young joints usually 3, afterwards 4 or 5, when young pale yellow but soon white; flowers small, 6 to 7 cm. long including the ovary; petals pale yellow, 3 cm. long, obovate. acute: style cream-colored; fruit small, red.

(syn. *O. tunoides* Br. et Sh.)

Britton et Rose, 1919, The Cactaceae I, p. 116.

Opuntia Wentiana Br. et R., Hummelinck 1938 p. 38, tab. 5b. - Amelunxen 1931 p. 13, fig. 9a; Backeberg et Knuth 1936 p. 130; Hummelinck 1933 p. 190; fig. 7; id. 1934 p., 152, 162, fig. 1, 3; Realino 1936 p. 110, 1 fig. - *O. triachntha*, Suringar 1886a p. 382. - *O. Schumannii* Web., Backeberg 1937 p. 30. - *O. tunoides* Britton et Shafer ex Boldingh 1913 p. 300; Boldingh 1914 p. 81.

„Toena; Juffrouw” (Cur., Ar.) (Spaansche Juffer)

S ten g e 1 sterk vertakt, rechtop, (1~) 11/2-2(2.5) m hoog, bestaande uit talrijke (tot honderd) leden. Stengelleden omgekeerd eirond of ovaal, soms bijna cirkelrond of langwerpig, aan den top soms wat afgeknot, sterk afgeplat; dikvleezig, meestal stijf, (5-) 10-15 (-25) cm lang, glad, dof, bleek groen of zeegroen: de jongere leden laten gemakkelijk los. Areolen rond of elliptisch, 3~5 mm of meer in doorsnede, eerst op goed ontwikkelde verhevenheden welke later meestal verdwijnen, doornig, zonder lange haren, met talrijke, stijve, gele of geelgroene glochidiën en een zeer kort grijsachtig dons, in de oksels van zeer kleine, deltavormige blaadjes welke snel verwelken. Doorns eerst 2-3, later 4-7 (-20) of meer, priemvormig, recht, schuin naar onder gericht of afstaand, soms iets afgeplat, dikwijls iets getordeerd, hoogstens 1 mm dik, (1.5~) 2.5 -5 (-7) cm lang, eerst bleek-geel, later grijsachtig of witachtig, met donkergekleurden top, B l o e m 4-6 (-7) cm lang; dagbloeister. Binnenste dekbladen breed omgekeerd-eirond óf omgekeerd-driehoekig, met een scherp afgescheiden, kort spitsje, tot 30 X 25 mm; geel, later dikwijls iets oranjeachtig. Bloembodem trompetvormig, 9-15 mm breed, 6-8 mm diep. Meeldraden 250-300, het geheele oppervlak van den bloembodem bedekkend, met uitzondering van het centrale deel tot op 2 mm van de aanhechting van den stijl.

Helmraden 5-12 mm, de langere hooger ingeplant dan de kortere. Helmknoppen beweeglijk aangehecht, 1-15 mm lang. Stempellobben 5-9, 3.5-4.5 mm lang; gelig. Stijl omaekeerd-knotsvormig, (5~) 11-16 (-20) mm lang, 2-2.5 mm dik; aan den top, 3-5 mm boven de basis. Vruchtbeginsel omgekeerd-kegelvormig, (15~) 20-30 (-35) X (13-) 15-20 (-24) mm, met 15-30 doornlooze areolen in de oksels van 1-2 mm lange, driehoekige schubben; elke areool draagt veel gele glochidiën en korte, wolachtige haren. Vrucht min of meer peervormig, 2.5-4 X 1.5-2.5 cm, gewoonlijk rood; vruchtvleesch donker rood. Zaden ongeveer 4 X 3 X 2 mm, zwart,

Het verschil tusschen *Opuntia Wentiana* en de andere soorten van de groep der *tunae* Br. et R., is niet altijd even duidelijk; vóór 1919 is deze soort, volgens Britton en Rose, steeds met *Opuntia tuna* (L.) Mill. uit Jamaica verward. Zij is genoemd naar den in 1935 overleden Nederlandschen plantkundige Prof. Dr. F. A. F. C. Went.

Opuntia Wentiana komt voor op Curaçao, Aruba, Bonaire, de Venezolaansche eilanden, het vasteland van Venezuela en in Colombia. Het is de meest voorkomende cactus in deze streken en een zeer gehaat onkruid.

Zij wordt soms, nadat met de planten heeft geschroeid, als veevoeder gebruikt.

Afb. 3. *Opuntia elatior*, Curaçao.

OPUNTIA ELATIOR Mill.

! Ficus Indica major spinis nigricantibus, floribusque purpureis Curassavica. (teste Dillenius et Plukenet 1696).

Kiggelaer, 1690, Horti Beaumontiani Catalogus.

Tuna elatior, spinis validis nigricantibus.

Dillenius, 1732, Hortus Elthamensis, p. 395, tab. 294.

Opuntia (Elatior) articulis ovato-oblongis, spinis longissimis nigricantibus. Indian Fig with oblong oval joints, and very long black spines.

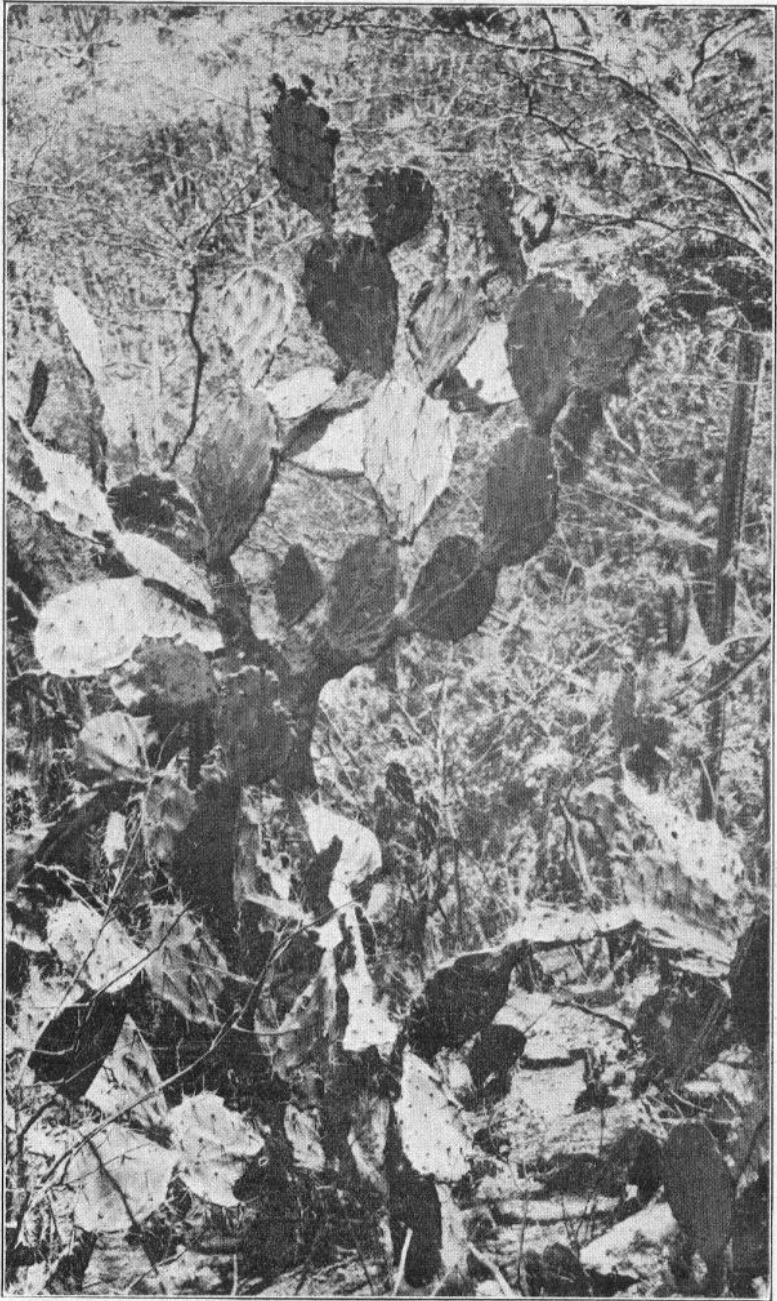
(lit. cit. Dillenius 1732)

Miller, 1768, Gardeners Dictionary ed. 8.

Opuntia elatior Mill., Britton et Rose 1919 p. 153, tab. -26, 2 (syn.!) – Amelunxen 1931 p.15, fig. 10; Backeberg et Knuth 1936 p. 139; Boldingh 1913 p. 300; id. 1914 p. 81; Hummelinck 1931 p. 51, fig. 6; id. 1934 p. 152, 162, fig. 4; id. 1938p.39; Realino 1936p.111, 2 fig.

„Toena spanjool; Sjangraan”.

S t e n g e 1 zeer sterk vertakt, rechtop, (1.5-)2-4 (-5) m hoog, bestaande uit talrijke (tot enkele honderden) leden, Stengel- leden ovaal of omgekeerd eirond, bij uitzondering langwerpig of bijna cirkelrond, zeer sterk afgeplat, vleezig, meestal buigzaam, (10-) 15-25 (-35) cm lang, glad, dikwijls glimmend, hard zee- groen of olijfgroen; niet gemakkelijk loslatend, Areolen rond of el- liptisch, 2~5 mm of meer in doorsnede, eerst-op sterk ontwikkelde verhevenheden welke later meestal nog duidelijk zichtbaar blijven, 2~4 cm uit elkaar, doornig, zonder lange haren, soms met stijve, donkergekleurde glochidiën en een zeer kort bruinachtig dons, in de oksels van kleine, kegelvormige, spitse, 3-5 mm lange, meestal rood aangelopen blaadjes welke snel verwelken. Doornen eerst 2-4, later 4-8 of meer, priemvormig, recht afstaand, dikwijls iets afgeplat, soms iets getordeerd, hoogstens 1~1.5 mm dik, (1.5-) 2-4 (-7) cm lang, eerst meestal geelachtig bruin, later grauw- of donker bruin, soms zwartachtig. B l o e m 5-6 (-7) cm lang; dagbloester. Binnenste dekbladen gewoonlijk breed omgekeerd- eirond, ook wel omgekeerd-'driehoekig, soms spits, meestal met een scherp afgescheiden, kort spitsje, tot 30 X 25 mm, oranje of don- ker geel, gestreept met rood, of zalmkleur. Bloembodem trompet- vormig, 12- 17 mm breed, 7- 10 mm diep., Meeldraden 200-300, het geheele oppervlak van den bloembodem bedekkend, met. uit- zondering van het centrale deel tot op 1.5-2 mm van de aanhech- tingtan den stijl. Helmdraden 9-23 mm, de langere over. het alge- meen hooger ingeplant dan de kortere, Helmknoppen beweeglijk aangehecht, 1.5-2 mm lang; wat roodachtig. Stempellobben 6-7, 4-5 mm lang;- wat bruinachtig. Stijl omgekeerd-knotsvormig, 20~ 25 mm lang, 1.5-2.5 mm'dik'aan den top, 4-5 mm boven de basis, Vruchtbeginsel omgekeerd-kegelvormig, 23-33 X 19-23

Afb. 4. *Opuntia elatior* in een cactuswildernis, Curaçao.

mm, met 17-28 in den regel doornlooze areolen in de oksels van (2-) 3-5 (-6) mm lange, 'min of 'meer kegelvormige schubben, welke snel verwelken; elke areool 'draagt veel 'donker gekleurde glochidiën. V r u c h t min of meer holvormig, 2.75-3.75 X 2-3.25 cm meestal rood: vrucht vleesch donker rood,. Zaden: ongeveer. 4.5 X 3.5 X 2.25 mm, zwart.

Het verschil tusschen *Opuntia elatior* Mill, en de andere soorten van de groep der elatiores. Br. et R. is niet altijd even duidelijk.

Opuntia elatior komt voor-op Curaçao, Aruba, Bonaire, de Venezolaansche eilanden, het vasteland van Venezuela, Colombia en in Panama. Zij is nergens erg algemeen maar wordt regelmatig hier en daar gevonden in kleine hoeveelheden of als alleenstaande planten.

De vrucht is goed eetbaar, maar de glochidiën moeten er eerst zorgvuldig worden afgeveegd.

(Wordt vervolgd.)

MAMILLÀRIA Haw.

door J. H. B. F'eldbrugge.

IV. H o g e r e e o n t w i k k e l i n g s v o r m e n .

Tot de hogere vormen, die wij nog even zullen bespreken worden gerekend, wat de Eumamillariae betreft, *Porfiria* Böd. en *Dolichothele* (K. Sch.) Br. & R.

Tot het eerste geslacht behoort het dwergje *Porfiria Schwarzii* Bödi, dat in de herfst bloeit en met omzichtigheid behandeld moet worden.

Tot het geslacht *Dolichothele* behoren meer bekende planten. De soorten *camptotricha* en *decipiens* hebben we in Reeks 111 al. vermeld. Resten nog:

Dol. longimamma Br. & R. — sterke plant, die op zonnige plaatsen goed en mooi bloeit — 's zomers veel water bij doorlatende grond — gevoelig voor roode spin. Er zijn verschillende goede variëteiten: nl. tuberiformis, gigantothele, Ludwigii, globosa. Deze laatste is m.i. een zelfstandige soort.

Dol. melaleuca-Böd.) beide soorten moeten behandeld worden als *Dol. sphaerica* Dietr.) *Dol. longimamma*, echter iets droger houden.

T o t d e Pseudomamillariae rekenen wij:

a. *Krauzia longiflora* Bckbg. — de tegenwoordig goed bekende Mam.-longiflora Br. & R. — 's winters droog, op lichte 'standplaats.

- b1. *Phellosperma tetrancistra* Br. & R. — dikke knolwortel, daarom zeer lastig — beter enten en in half schaduw op een luchtige plaats kweken.
- b2. (*M a m. Gülzowiana?*)
- c. *Bartschella Schumannii* Br. & R. — wortelecht vrij lastig — zaailingen moeilijk groot te krijgen - daarom enten,

Bartschella Schumannii Br. en R.

Foto Ritter.

- d. *Mamillopsis senilis* Web. - „Het zorgenkind” — Men heeft succes, indien men deze plant kweekt in zeer stevige grond (baksteengruis) en ze 's winters droog laat staan op een zeer koele luchtige standplaats.

En ten slotte de *Cochemieae*. Deze serie bevat slechts één geslacht n.l. *Cochemiea* (K. Brand.) Walt. Hiertoe behooren:

Cochemia P o n d i i Walt.

Cochemia Halei Walt.

Cochemia setispina Walt.

Cochemia Poselgeri Br. & R.

De beide laatste zijn het beste bekend – men kweekt ze geënt – de bloemen verschijnen pas- bij grotere exemplaren op-lichte en zon- nige standplaats.

Er blijven over de gehele linie der Mamillariae nog vele kwesties op te lossen. Vooral het voorkomen van zo vele variëteiten bij sommige soorten verlangt naar een oplossing. De variatie-breedte wordt wel eens erg ruim genomen. Wellicht is er later gelegenheid, naar aanleiding van en ten verfolge op deze schematische verhandeling, verschillende interessante Mamillaria's nog eens nader te bespreken.

GROND EN BEMESTING VOOR MAMILLARIA'S

door J. H. B. Feldbrugge.

In het eerste artikel van deze serie over Mamillaria's werd terloops medegedeeld, dat de planten van dit geslacht over 't algemeen vrij zware grond nodig hebben.

Verder vindt men in de daarop volgende artikelen hier en daar nog opmerkingen over deze kwestie, doch volledigheidshalve willen wij dit onderdeel nog even in zijn geheel behandelen.-

Wat de grondsoort betreft dóet men goed vān een zogenaamde „basis-grond” uit te gaan. Hiervoor is geschikt kleigrond (rivier- of zeeklei en löss (Limburgs klei, Brussels aarde); vermengd met zeer veel oude koemest, wel tot de helft toe. Hoe ouder dit mengsel is; hoe beter. Het verdient aanbeveling hierbij nog een flinke hoeveelheid Thomasslakkenmeel te voegen. Mēn wake ervoor, dat de basisgrond te fijnkorrelig, zij; brokkelige klei is de beste, Door toevoeging van scherp zand, (rivierzand), bladgrond en een weinig oude kalk (overdrijf dit 'laatste niet!) kan men naar behoefte van de op te potten planten de grond min of meer zanderig en lichter maken.

De gewone Mamillaria-aarde kan als volgt worden samenge- steld:

1/3 t o t 1/2 basisgrond,

.1/3 bladgrond (gezeefd).

1/3 tot 1/6 zand en een weinig kalk.

Voor de moeilijke soorten, vooral. die met vlezige wortels 'voegen bij de gewone grond nog één flinke hoeveelheid fijn baksteengruis en kleine stukjes gruis. Daardoor wordt de aarde wel veel magerder, maar dit is bij deze soorten eerder een voor- dan een naddeel.

Is voor. de cultuur van een bepaalde soort aangegeven „zээр doorlatende grond”, dan voegen men bij de gewone Mamillaria-aarde een flinke dosis niet te fijne, doorgewinterde (althans geen verse) koolas.

Men behoeft dit alles niet met 'n weegschaaltje af te wegen; 't volgen van de grote lijn is al de weg naar 't succes.

Wat de bemesting betreft, deze is voor Mamillaria's zeer op z'n plaats, omdat deze planten er niet van houden vaak verpot te worden. Ze blijven dus lang in dezelfde grond 'staan, mits deze niet verzuurd is of andere gebreken (-bijv. wortelluis) optreden, 't Spreekt dus vanzelf, dat geregelde aanvoer van voedingsstoffen bij deze beperkte "levensruimte" noodzakelijk is. Men kan dit geschikt doen dooi 't 'gebruik van de bekende oplosbare samengestelde meststoffen, zoals Asef of. Pokon, volgens gebruiksaanwijzing, met dit verschil, dat men tusschen twee opeenvolgende toedieningen dier producten telkens een andere inlast, n.l. een bemesting met patentkali en superfosfaat of ultrafosfaat. Voor dit doel lost men in +/- 12 L. water op 7 gram patentkali en 7 gram superfosfaat of 5 gram ultrafasfaat ('t bezinksel hindert niets).

Men moet bij een goede Mamillaria-cultuur erg oppassen voor een te veel aan stikstof., Gesteld; dat men ongeveer half Augustus de laatste mest toedient, dan verdient het aanbeveling deze gift te doen bestaan, uit de kali-fosfaat bemesting.

Het behoeft geen betoog, dat bij- geënte Mamillaria's de grond zich moet aanpassen aan de behoeften van de onderstam. De bemesting kan men echter geheel richten op de behoeften van het entstuk.

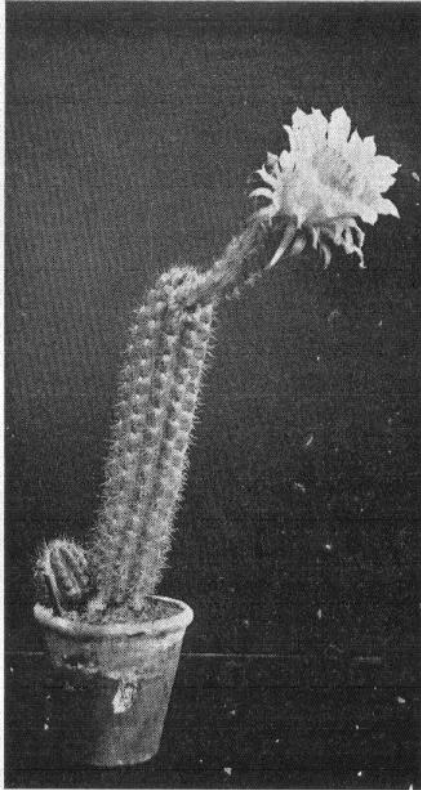
TRICHOCEREUS LAMPROCHLORUS (Lem.) Br. & R.

(lamprochlorus = glanzend groen),

De entstam behoort tot het meest waardevolle gereedschap van den cactusliefhebber. Deze heeft hem even hard noodig als b.v. zijn gieter. Steeds weer stelt hij zijn lichaam in dienst van onze liefhebberij. Het behoud van zijn bovenlichaam is zijn eenige eisch en hij

zal ons dan weer met evenveel vreugde dienen als tevoren. Zoo zou ongeveer de beschrijving kunnen aanvangen van de levensgeschiedenis van een entstam.

Inderdaad wordt den goeden entstam maar zelden de gelegenheid gegeven zijn eigen leven te leven en valt hij reeds op jeugdigen leeftijd den ent-enthousiast ten prooi. Slechts een enkele maal treft men in de verzamelingen een volwassen exemplaar aan

Trichocereus lamprochlorus (Lem.) Br. en R.

Foto Coudes.

van *C. Jusbertii*, *C. spachianus* e.d. Dat men van *C. peruvianus* en *C. Schickendantzii* wel eens meer groote exemplaren aantreft, zal voor de eerstgenoemde wel zijn toe te schrijven aan het feit, dat de bruikbaarheid van deze plant als entstam niet op de volle waarde wordt geschat en voor de laatstgenoemde, omdat zij haar onbruikbaarheid voor de meeste gevallen wel zoo ongeveer heeft bewezen.

Dat het zeker de moeite waard is ook eens een goed bruikbaren entstam voort te kweken, bewijst ons bijgaande foto. De meeste Trichocereën, waaronder verscheidene soorten zijn, geschikt om op te enten, kunnen reeds op vrij' jeugdigenleeftijd bloeien en de fraaie witte bloemen, die in den avond opengaan, zijn meestal geweldig groot. Een volwassen exemplaar van *Trichocereus lamprochlorus* is een sieraad voor de verzameling. Zij spruit gemakkelijk, aan den voet, en kan tot 2 m hoog worden met 7-8 cm dikke, glanzend groene stammen. De gele randdoorns, 11-14 in getal, zijn 8-10 mm lang: de 4, eveneens gele, middendoorns zijn tot 2 cm lang. Onder de areolen bevindt zich een V-vormige inkerving, een algemeen verschijnsel bij de Trichocereën. De lange bloembuis is beschud en behaard! De trechtvormige bloem is bij volwassen planten 4-24 cm lang -en verschijnt nabij den top uit de areolen, welke het vorige jaar zijn ontstaan. Zij is van buiten roodachtig en van binnen wit, De vindplaats is Noord-Argentinië.

Doordat zij reeds als jonge plant een vrij dikken stam vormt is zij zeer geschikt voor planten met een groot entvlak. Een groot nadeel is, dat zij zeer zacht is, zoodat men moeilijk een regelmatig vlak krijgt bij het doorsnijden. Dit nadeel stempelt haar tot een entstam van de tweede klasse van geschiktheid. Hoewel dit niet altijd succes heeft, is dit euvel eenigszins te verhelpen door de stammen reeds eenige weken van tevoren door te snijden en dan de plant tot sterken groei aan te zetten, zoodat het bovenvlak eenigszins bol komt te staan, waarvan men dan vóór het enten een dun laagje afsnijdt.

De hierbij afgebeelde plant is afkomstig uit de verzameling van Mevrouw M. van der K o 1 k te Middelburg, Gekocht, als een stekje van enkele centimeters, kweekte zij het plantje eerst onder plat glas en later dicht tegen den zijwand op de westzijde van een zonnig kasje. Na drie jaar bloeide de plant voor het eerst, zij had toen een lengte bereikt van ongeveer 15 cm.

M. W. B. VAN OOSTEN.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie, die op deze rubriek betrekking heeft, zenden aan J. J. E. van den Thoorn, Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.

MAMILLARIA OF MAMMILLARIA ?

Naar aanleiding van de mooie serie Mammillaria-artikelen door

den Heer F e l d b r u g g e zullen vele leden hun Mammillaria-lectuur er eens op nageslagen hebben om zich nog beter. op de hoogte van het onderwerp te stellen. Zij zullen dan gezien hebben, dat zoowel Mamillaria met één m als Mammillaria met twee m's geschreven wordt. Wij vinden bij B r i t t o n en R o s e : Neomammillaria; bij B e r g e r : Mamillaria; bij B o e d e k e r : Mamillaria en bij B a c k e b e r g : Mamillaria en stellen daarbij de vraag: „Wat is de juiste schrijfwijze?”

De naam is afgeleid van het Latijnsche woord mamilla, dat tepel beteekent en een verkleinwoord is van mamma, dat oorspronkelijk in het Latijn borst beteekent, doch later in allerlei talen als moeder voorkomt. We zien dus, dat reeds in het Latijn het woord mamma met twee m's en het woord mamilla met één m gespeld werd en we weten, dat in onze taal dezelfde onstandvastigheid bij hetzelfde woord bestaat, Vroeger zeiden kinderen, als ze hun moeder niet met het goede Hollandsche „moeder” aanspraken, mama en bij afkorting ma: tegenwoordig is algemeen mamma met de afkorting mam in zwang.

Wij willen het hier niet hebben over de veranderlijkheid van de taal, wij willen trachten vast te stellen, wat volgens de algemeen geldende regels in de botanie de juiste spelling is. De prioriteit is in de plant- en dierkunde bij de naamgeving een vaststaande wet, De aanhangers van de schrijfwijze Mamillaria zijn de meening toegedaan, dat het geslacht zijn naam kreeg naar aanleiding van de tepels (mamillae), waarin de ribben zijn opgelost, doch dit is in strijd met de nomenclatuurregels. De oorspronkelijke naam werd aan het geslacht gegeven door H a w o r t h met de spelling Mammillaria met twee m's, gepubliceerd in 1812 in Synopsis pag. 1.77, zoodat deze schrijfwijze als de juiste moet worden beschouwd.

H a w o r t h had het woord als plantennaam niet uitgevonden, L i n n a e u s beschreef in 1753 een Cactus mammilaris (Mam. simplex). Op zijn beurt had L i n n a e u s den naam aangetroffen bij L e o n a r d P l u k e n e t; arts en botanist te Londen, belast door Koningin Maria, gemalin van Willem 111, met het toezicht op de tuinen van Hampton Court en die in een van zijn botanische geschriften een bolcactus als Melocactus mammilaris glabra beschreven heeft in 1696,

WAARNEMINGEN VAN VORSTBESCHADIGING
BIJ HAWORTHIA'S.

Gedurende den afgeloopen strengen winter zijn vrijwel al mijn Haworthia's en Apicrä's verloren gegaan. Slechts èen paar planten, die geheel willekeurig tusschen de andere stonden, bleven behouden en' staan op het oogenblik even fleurig als voorheen. Ik vermeld dit opzettelijk, omdat ik lang bevreesd was, dat ook deze later nog zouden bezwijken. Maar nu de planten fleurig en frisch blijven, mag daaruit zeker de gevolgtrekking worden gemaakt, dat deze van nature meer weerstandsvermogen tegen vorst hebben dan de andere.

Geheel bevroren zijn alle Haworthia's uit de Margaritiferae-groep. Uit de Coarctatae-groep bleven beide exemplaren van *H. Reinwardtii*, een oude en een jonge plant, behouden. Uit de Venosae-groep bleef een vijftal planten van *H. tessellata*, *H. tessellata parva* en *H. dentata* volkomen ongedeerd. Volgens mijn waarneming zijn dit wel de sterkste van alle Haworthia's,

Ook de meeste vertegenwoordigers van de groep Laetevirentes, o.a. *H. altilinea*, *H. laetevirens* en *H. denficulata* zijn vrij goed gebleven en hebben zich weer behoorlijk hersteld.

Uit de Trifariae-groep had ik een paar planten van *H. viscosa*, deze bleven goed, alsmede *H. tortuosa* uit de Tortuosae-groep.

Wat ik niet had kunnen denken, *H. variegata*, *H. nigra*, *H. truncata* en *H. Maughanii* bleven onbeschadigd: wat laatstgenoemde betreft, hiervan had ik twee exemplaren, die een week lang geheel stijf bevroren en met ijskristalletjes bezet hebben gestaan. Uiterst langzaam ontdooid, hebben zij de krachtproef goed doorstaan.

Van de Apicra's zijn alleen *A. foliosa* en *A. pentagona* var. *torulosa* behouden gebleven.

G. D. DUURSMA.

INHOUD: Over *Opuntia curassavica*, *O. wentiana*, *O. elatior* en *mammillaria simplex*. — *Mamillaria* Haw. — Grond en bemesting voor *Mamillaria*'s. — *Trichocereus lamprochlorus* — Het Leekenhoekje. — Waarnemingen van vorstbij Haworthia's.
